

Huw Irranca-Davies AS/MS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros
Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate
Change and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1469
Ein cyf/Our ref HIDCC/10411/24

Carolyn Thomas AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau

22 Tachwedd 2024

Annwyl Carolyn,

Deiseb P-06-1469 Rhaid i bolisïau neu brosiectau'r Llywodraeth sy'n costio dros £10 miliwn gael eu cymeradwyo gan yr etholwyr

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 27 Medi ynglŷn â'r ddeiseb uchod.

Mewn democratiaeth gynrychioliadol fel ein un ni, mae'n egwyddor gyfansoddiadol sefydledig sy'n cael ei derbyn bod pleidiau gwleidyddol yn ceisio cael eu hethol a chael mandad ar gyfer eu polisïau drwy gyhoeddi maniffestos etholiadol cyn yr etholiad. Mae gan blaid sy'n ennill mwyafrif o'r seddi, neu bleidiau sy'n gallu ffurfio mwyafrif neu ennyn hyder y ddeddfwrfa, yr hawl i ffurfio llywodraeth ac i geisio gweithredu'r polisïau y cawsant fandad ar eu cyfer yn yr etholiad.

Mae'r llywodraeth yn atebol i'r ddeddfwrfa am weithredu ei pholisïau, a chyfrifoldeb y Senedd yw craffu ar y modd y cânt eu gweithredu, gan gynnwys pa mor gost effeithiol ydynt a'u gwerth am arian, yn ogystal â chasglu tystiolaeth gan arbenigwyr, ac argymhell addasiadau. Mae'r ddeddfwrfa, yn ei thro, yn atebol i'r etholwyr am ei gweithredoedd.

Er bod y ddeiseb yn ymwneud â rhinweddau cynnal refferenda ar bolisïau'r llywodraeth, yn hytrach na'r enghreifftiau penodol y mae'n eu dyfynnu, mae'n werth ystyried y terfynau cyflymder 20 mya fel enghraifft.

Roedd hi'n glir bod consensws cynyddol ynghylch beth yw'r cyflymder diogel mewn cymunedau ac y gallm adeiladu ar hynny. Rydym yn dal i gredu bod 20 mya yn iawn, ond rydym am sicrhau ein bod yn pennu'r cyflymder iawn ar y ffyrdd iawn.

Rhwng mis Ebrill a mis Awst 2024, fe wnaeth Ken Skates AS, yr Ysgrifennydd Cabinet, gwrdd â dinasyddion, gyrwyr bysiau, gwasanaethau brys, yr heddlu, pobl ifanc, pobl fregus, busnesau, cynghorwyr sir, tref a chymuned, awdurdodau lleol a llawer o rai eraill – i wrando arnynt a deall eu barn am ddiogelwch ar y ffyrdd mewn ardaloedd preswyl.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ym mis Gorffennaf 2024, rhoesom ganllawiau newydd i awdurdodau priffyrdd i'w gwneud yn gliriach pa ffyrdd gaiff fod yn 30 mya. Yn 2024, mae'r cyhoedd wedi cael cyfle i awgrymu ble maent yn teimlo y dylid gwneud newidiadau.

Mae awdurdodau priffyrdd yn defnyddio ein canllawiau diwygiedig yn awr i asesu'r awgrymiadau hyn.

Er mwyn cael newid terfyn cyflymder, rhaid gwneud gorchymyn rheoleiddio traffig. Bydd y broses hon yn cymryd sawl mis i'w chwblhau.

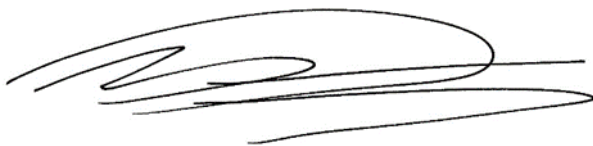
Mae ein hymateb i'r adborth gan aelodau o'r cyhoedd a'u cynrychiolwyr etholedig yn dangos sut y dylai democratiaeth gynrychioliadol weithio a sut y mae wedi gweithio.

Er y gall refferenda alluogi ymgysylltu â'r cyhoedd a gwella'r broses ddemocrataidd mewn rhai amgylchiadau, mae ganddynt anfanteision sylweddol hefyd sy'n golygu bod rhaid bod yn ofalus wrth eu defnyddio. Rydym yn nodi dadansoddiad a chasgliadau adroddiad Pwyllgor y Cyfansoddiad Tŷ'r Arglwyddi, *Referendums in the United Kingdom*. Rydym yn nodi'n arbennig y dadleuon nad yw refferenda yn briodol ar gyfer datrys materion cymhleth ac y byddent yn gostus i'w gweinyddu. Mae'n werth nodi mai costau gweinyddu etholiad diwethaf y Senedd oedd £3,991,289.18 (nid yw hyn yn cynnwys costau yn gysylltiedig â Covid). Byddai costau cynnal refferenda lluosog yn ystod tymor y Senedd yn golygu mynd i wariant sylweddol. Rydym hefyd yn nodi'r ddadl y gallai refferenda danseilio democratiaeth gynrychioliadol.

Am y rhesymau hyn, er y gellir defnyddio refferenda i ymgynghori â'r cyhoedd ar faterion o arwyddocâd arbennig, nid ydym yn gweld unrhyw reswm dros wyro oddi wrth arferion cyfansoddiadol sefydledig ein democratiaeth gynrychioliadol.

Yn ein barn ni, mae yna ffyrdd mwy priodol y gallwn eu defnyddio i wella ein hymgysylltiad â'r cyhoedd ar weithredu polisiau'r llywodraeth. Amlygodd adroddiad y Comisiwn Annibynnol ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru yr heriau cynyddol i ddemocratiaeth Cymru, gan gynnwys lefelau isel o wybodaeth ymysg y cyhoedd am sefydliadau democrataidd Cymru ac ymgysylltu â hwy. Cynigiodd gyfres o ddiwygiadau i gryfhau democratiaeth yng Nghymru, gan gynnwys sefydlu panel arbenigol i helpu i feithrin gallu ar gyfer arloesi democrataidd ac ymgysylltu cymunedol cynhwysol, ac mae gwaith yn mynd rhagddo ar yr agenda hon ar hyn o bryd.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig

Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs